

הרבנית ימימה מזרחי

דבר ליהי אשתי

תורה נשית ♥ מבראשית

גיליון מס' 187

לתשעה באב ✧ י' מנחם-אב ה'תשע"ח (7/2018)

להקדים רפואה למכה

או על פרידה: "את לא מאמינה. בעלי, תמיד ידעתי שהוא עוזר, אבל בימים האלה אני מגלה כמה שהוא מסור", מספרת אישה שאובחנה כחולה. או שיחה שמתארת מצב הפוך: "אפילו עכשיו, כשחליתי, חמותי לא מתקשרת, לא שואלת ולא מציעה עזרה". חולה אחר מתאר את היחס של הרופא: "הוא הודיע לי את זה והיה כל כך קר אלי. התפוצצתי".

זו תופעה מדהימה. הבן אדם מספר לך שחייו בסכנה ובאותה נשימה, מה שהכי חשוב לו לומר זו החוויה האנושית, החברות, הנאמנות, האכפתיות והאמפתיה. זה שקר? אולי בריחה מהמציאות? לדעתי ממש לא. זו האמת. זה מה שמעניין אנשים. כוח אמיתי הוא הכוח של האהבה. לחם ומזון לא יתנו לכם מה שנשיקה וחיבוק יתנו. רוב האנשים, גם חמש דקות אחרי שאובחנו ונפלו עליהם השמים, מה שיקבע את החוויה שלהם, מה שיגדיר אותה כנוראית יותר או פחות, זו ההתנהגות של מי שהיה איתם בחדר באותם רגעים קשים. הרגישות של הרופא, יחסי אנוש, הם פיקוח נפש.²

במילים האלה מתארת חני ויינרוט, זכרונה החי והפועם לברכה, את הטרגדיה של מגילת איכה ששמה: "בְּדָד".

איכה יִשְׁבֶּה בְּדָד?³ רגע, הם במצור בירושלים, אין להם אוכל, גוועים בחוצות ומה בְּדָד עכשיו? העיר נצורה - מה קשור בְּדָד? בית המקדש נחרב - מה בְּדָד? זו הטרגדיה, מפני שחמש דקות אחרי שנפלים השמים, שלא נדע, אתה מביט מסביב ושואל: מישהו איתי עכשיו?

לכן חני, שטווחה רשת חברתית ענקית (אני חושבת שזה הפעם הראשונה שאדם חולה עשה את זה סביבו), היא בעיני אחת ממבשרות המשיח. ולמה - המהר"ל כותב שבית

קראנו את מגילת איכה. ראו, אומרים חז"ל. פסוקי מגילת איכה מסודרים כל כך יפה לפי סדר האל"ף-ב"ת. מלבד אות אחת, פ"א, שפתאום קודמת לעי"ן. חוץ מזה הכל לפי הסדר. במקום שיהיה סמ"ך-עי"ן-פ"א, יש סמ"ך-פ"א-עי"ן. כי המרגלים, בתשעה באב הראשון בהיסטוריה, הקדימו פיהם לעיניהם; שהיו אומרים בפיהם מה שלא ראו בעיניהם.¹

אז מה? זו טרגדיה, זה חורבן. הקדמת משהו למשהו קודם זמנו - זו טרגדיה. אני רואה בעיניי שזו הטרגדיה של החורבנות של היום: סבתא, שכבר הפכה להיות סבתא, והיא חוזרת והופכת לאמא פתאום. פגשתי את זה לפני שבוע בכנס לנפגעות טרור, כשראיתי את הרבנית טלי בן ישי, שכבר נהייתה לסבתא ולפתע חזרה להיות אמא, והיא מגדלת את הנכדים שלה כמו אמא, כי אמא שלהם נרצחה בפיגוע. אני רואה את זה אצל ילדות, שהפכו למבוגרות בעל כורחן בגלל משהו שהן עברו לפני שהן התבגרו. רואים את זה אצל אימהות עדיין מחפשות את עצמן ואת המימוש שלהן כשילדיהם, בייאוש, מחפשים אותן.

הַקְדַּמְת דבר לדבר, משהו שהוא לא בזמנו, זה חורבן. כך, למשל, פטירה של נשים צעירות שמשאירות ילדים כל כך צעירים, ואנחנו שומעים על כך עוד ועוד, לא עלינו. אני חושבת שאילו היינו צריכות השנה להגדיר את תשעה באב, היינו אומרות את זה בשתי מילים: חני ויינרוט.

אני רוצה לקרוא מכתביה של האישה היפה הזאת, הצעירה הזאת, שנפטרה קודם, קודם, הפ"א הזה לפני העי"ן. איזו טרגדיה. וכך היא כותבת:

בכל פעם שמישהו מתקשר ומשתף אותי בבשורת איוב שהוא קיבל על שחלה במחלה וחייו כבר לא יחזרו להיות כפי שהיו, ואין לו מושג מה ילד יום, רוב השיחה הוא רק מתאר איך הגיבו והשתתפו הסובבים אותו. הוא בכלל לא מדבר על חייו, הוא בכלל לא מדבר על עתיד

² חני ויינרוט, "עולם הפוך ראיתי": "נקודת המבט", ע"ע 32-33.
³ איכה א', א.

¹ איכה רבה ב', כ: "פָּצְנוּ עֵלְיֶךָ פִּיָּהֶם". וגם: תלמוד בבלי, סנהדרין קד, ע"ב.

יום אחד פתחתי את הנושא עם אמא שלו ואמרתי לה: "הוא שלך, תגידי לו להפסיק. תציבי לו גבולות!" והיא מתחילה לבכות ואומרת: "זה ילד מקולקל. אני לא יודעת מה לעשות איתו, אולי באמת תזמיני משטרה".

לא יכולתי לתת לה חוץ מחיבוק. והרעש הלך וגדל ואני הולכת ומתחרפנת. ויום אחד נפל לי האסימון: הרעש הזה מיועד בשבילי ואני, הסתומה, במקום להבין מה הרעש אומר, סותמת את אוזניי יותר ויותר ומתעצבנת.

ואני, אשכנזיה בת פולניה אורגינלית מוורשה, מוצאת את עצמי קוראת תהילים בשברון לב לרפואת הנפש והגוף של הבחור הזה וכל שבוע, בדרך ללימודי התואר השני בנתיבות, אני עוצרת אצל הבבא סאלי לעוד כמה פרקי תהילים להצלחתו.

זה לא קרה פתאום. היו עוד הרבה מקרים של רעש, כעס, וחרדה כמו בערב שבועות שעוגת הגבינה רעדה מרעמי הבאסים מהחצר. כמו ביום שישי בצהריים כשרציתי לנוח. אבל התפילות התחילו לעזור. פתאום גיליתי שמאחורי התספורת הקצוצה יש פנים מתוקות. הוא מחייך אלי חיוך ביישן בעיניים כל כך פגועות.

ואז נכנסה השבת. קראתי את דברי התורה שלך. דיברת שם על הנערים שלכם. קפצתי מהספה והבנתי; אולי זה המקום שמתאים לו".

והוא הגיע, הילד המתוק הזה. הוא הגיע לראיון לישיבה שלנו, "אבני קודש". דעו לכן, השכנות תציל אותנו. פשוט תקשיבו. תפקחו עיניים ואוזניים. תפסיקו להיות סתומות אוזניים, סתומות לב. יחסי אנוש הם הרפואה לכל מכה. זה נכון שיש לכל אחת רעשים ובעיות בתוך ביתה, אבל היו שכנות. כך נבנה את בית המקדש. **לְשַׁכְּנוּ תְּדַרְשׁוּ.**

בצוות העריכה: הדסה סאסי

המקדש הראשון היה בנוי בזכות השכינה ששכנה בו. השכינה - כוח עליון - החזיקה אותו בנוי. כשחטאו אנשים בעבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים, אלה חטאים שמסלקים שכינה.⁴ ואילו בבית המקדש השני לא שרתה שכינה.⁵ אז מה החזיק אותו? השכנות. האהבה. כששכן של אדם היה דופק אצלו לראות מה נשמע, ואיך אתה מרגיש - **לְשַׁכְּנוּ תְּדַרְשׁוּ.**⁶ וברגע שהעולם הפך אגואיסטי ואנושי, כשדור החורבן היה כל כך מפורד, כתופעת לוואי התפרק גם המקדש. כי הוא היה בנוי מאנשים ומיחסי אנוש וכשהם הלכו לדרכם, הלך גם המקדש לאלף כיוונים.

ואנשים נמקים מבידודות. רווקות לא הורגת; בדידות הורגת. חולי לא הורג. בדידות הורגת. עניות לא הורגת. כמה מדבר על כך דוד המלך: **"וְרַעֲי מִנְגַד... מִרְחַק עֲמְדוּ."**⁷ כל חוויות הבידודות: **"יְבוּזוּ לִי,"**⁸ **"קְרָאתִי לְמֵאֲהָבִי, הִמָּה רְמוּנִי."**⁹ מה קשור עכשיו החברים והחברות שלך? את רעבה! אין לך אוכל! כי לא צריך אוכל, צריך שכנות, צריך חיבוק. "זה הכל כי אין אהבה, זה הכל כי אין חיבוק", כך שרים מכל הלב הילדים מהזולה הירושלמית. להקשיב להם זה פשוט לבכות: "כל זה כי אין אהבה, כל זה כי אין חיבוק, כל זה כי אין מילה טובה, וכל זה כי יש כאן לב סדוק."¹⁰

השבוע קיבלתי מייל ואמרתי לזו שכתבה אותו: "תקשיבי, נשמה. המשיח מגיע בזכותך". כך היא כתבה:

ימימה, אני גרה ביישוב. שקט ושלווה. חוץ מדבר אחד קטן: לפני כשנתיים נכנסה לבית הצמוד אלינו משפחה נחמדה, סוג של חוזרים בתשובה, וחלק נכבד מסדר היום שלהם מתנהל בחצר מתחת לחלון שלנו. לרוב האנשים לא נעים, לא נורא. גם בעלי לא שם לב. אבל אני זכיתי במתת שמים של רגישות תחושתית. גם ככה בביתי יש המולה של ילדים, כך שבתשע בלילה לא בא לי לשמוע טראנס מזרחי. אני רוצה שקט מבורך.

מדי פעם הרמנו ראש מעל הגדר. ביקשנו, דרשנו, התחננו: "ש-ק-ט!" לפעמים התחשבו בנו ולפעמים לא. לצערנו, לפני מספר חודשים התפרק שם הבית. האבא עזב והתחיל חיים אחרים. האמא הלבדיאה המהממת שלהם מגדלת את הילדים ושומרת עליהם מכל משמר. מלבד אחד, בחור מתוק, וכמה שהוא מתוק, ככה אבוד. הוא כועס על אבא שלו ועל העולם, הוא מאוכזב ממערכת החינוך ועל כל מה שזו וכשהוא כועס, הוא שומע מוסיקה ואני הולכת ומיטרפת.

⁴ תלמוד בבלי, יומא ט, ע"ב.

⁵ מהר"ל, "נצח ישראל" פ"ד.

⁶ דברים י"ב, ה.

⁷ תהילים ל"ח, יב.

⁸ השירים ח', א: יְבוּזוּ לִי

⁹ איכה א', יט.

¹⁰ לב סדוק, מילים ולחן: מאיר בנאי.

קיבלת עלון זה במתנה מ"פרשה ואשה", מפעל שיעורי הרבנית ימימה מזרחי.

זהו חלק קצר מתוך הלימוד השבועי המלא של הרבנית ימימה! בכל שבוע הרבנית כותבת לך שיעור שלם, שנותן לך מבט חדש על חייך ועל האתגרים הנשיים כיום. השיעור גדוש עצות לדרך, חיזוקים ורעיונות עומק ותוך המקורות.

כל הפרטים על הלימוד המלא נמצאים כאן:

http://www.parasha.org/rav_weekly_lesson

הוצמזה... באתר שלנו מחכים לך תכנים משובחים (במתנה!) - כאן: www.parasha.org